

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 4 kwietnia 2023 r.

Wydział Polityki Społecznej
PS-II.431.2.3.2023

Pani
Ewa Rak
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej
ul. Osiedlowa 2
19-314 Kalinowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie (ul. Osiedlowa 2, 19-314 Kalinowo; REGON: 519 46 23 74; NIP: 848 16 76 122).

W czasie prowadzenia kontroli, a także w okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawowała **Pani Ewa Rak** zatrudniona w GOPS w Kalinowie na stanowisku Kierownika od dnia 15 września 2005 r.

(dowód: akta kontroli: 14, 27)

Kontrolę przeprowadził kontroler:

Paulina Sigiel – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – Oddział Zabezpieczenia Społecznego w Delegaturze Urzędu w Ełku;

- legitymacja służbowa nr 41/2020 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
- imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego – z dnia 1 marca 2023 roku nr FK-IV.0030.176.2023 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie.

(dowód: akta kontroli: 1)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 3 marca 2023 roku do 10 marca 2023 roku. Odnotowano ją - pod pozycją 23 – w książce kontroli zewnętrznych prowadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie.

(dowód: akta kontroli: 16)

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym:

- w dniach 3 – 6 marca 2023 r. oraz 9 marca 2023 r. bez osobistej obecności kontrolera w siedzibie jednostki kontrolowanej, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych.

- w dniach 7 – 8 marca 2023 r. oraz 10 marca 2023 r. w czasie których kontroler prowadził swoje czynności w siedzibie jednostki kontrolowanej.

Rozpoczęcie kontroli nastąpiło podczas wideokonferencji, w trakcie której okazano legitymację służbową kontrolera, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazania. Upoważnienie kontrolera do kontroli zostało przekazane do kontrolowanej jednostki za pośrednictwem e-PUAP. Kontrola zakończona została spotkaniem z Kierownikiem, w czasie którego kontroler przekazał wstępne wnioski z przeprowadzonej kontroli oraz poinformował o przewidywanych terminach przekazania projektu wystąpienia pokontrolnego.

Akta przeprowadzonej kontroli dostępne są w systemie EZD pod nr sprawy PS-II.431.2.3.2023.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli

przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- okres objęty kontrolą

kontrolą objęto okres zasiłkowy 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku).

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 190) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2022 poz. 1205 ze zm.) – zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się pozytywnie z uchybieniami.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie dokumentów otrzymanych w toku kontroli oraz danych wykazywanych przez jednostkę w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z zakresu funduszu alimentacyjnego za kwartał IV 2021 roku oraz kwartał I, II i III 2022 roku - przekazywanych za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, dokonano następujących ustaleń:

- a) W jednostce kontrolowanej, w okresie świadczeniowym 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku) na świadczenia wypłacane z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa - w rozdziale 85502 - wydatkowano kwotę **142 438,16 zł (422 świadczenia)**.
- b) Ogółem kwota zwrotów od dłużników z tytułu wypłaconych przez jednostkę kontrolowaną świadczeń z funduszu alimentacyjnego - w okresie świadczeniowym 2021/2022 (od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku) - wynosiła **85 917,43 zł**, co stanowiło **60,32 %** wypłaconych w tym okresie świadczeń.
- c) Łączne zadłużenie dłużników alimentacyjnych, wobec Skarbu Państwa, powstałe z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – narastająco do dnia 30 września 2022 roku – wynosiło **1 698 698,00 zł**.
- d) Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 40% kwoty odzyskanej z tytułu należności od dłużnika alimentacyjnego stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela uzyskany z realizacji zadań w rozdziale 85502 – w gminie kontrolowanej, stanowił:
 - a. **3 340,72 zł** - w IV kwartale 2021 roku;
 - b. **11 791,28 zł** - w okresie I, II i III kwartału 2022 roku.

Organ właściwy jednostki kontrolowanej - z uzyskanego dochodu (w trybie art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) w okresie IV kwartału 2021 roku na realizację zadań w rozdziale 85502 przeznaczył kwotę **0,00 zł**, natomiast w I, II i III kwartale 2022 roku przeznaczył na ten cel kwotę w wysokości **3 352,79 zł**.

(dowód: akta kontroli: 31)

I. Organizacyjne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gmina Kalinowo liczy około 6 520 mieszkańców. Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów jest Wójt Gminy Kalinowo.

Działania kontrolne wykazały, że na podstawie wydanych upoważnień przez Wójta Gminy Kalinowo zadania te realizuje GOPS Kalinowo. Decyzje z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wydawane były na podstawie upoważnień udzielonych przez organ właściwy tj. przez Wójta Gminy Kalinowo.

Na dzień rozpoczęcia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał swoją działalność na podstawie Statutu nadanego Uchwałą nr XIX/114/16 Rady Gminy Kalinowo z dnia 22 czerwca 2016 r. w sprawie Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kalinowie.

Obowiązujący w dniu rozpoczęcia kontroli Statut jednostki określał, że GOPS w Kalinowie działa w oparciu o przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (§ 8).

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie – na dzień rozpoczęcia kontroli – określał Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 5.2022 z dnia 16 listopada 2022 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie.

Analiza Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka wykazała, że był on aktualny w zakresie kontrolowanych zadań.

(dowód: akta kontroli: 13, 20, 23)

II. Kadra realizująca zadania objęte kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie realizował zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Zadania te realizował pracownik zatrudniony na stanowisku pomoc administracyjna (pracownik zatrudniony jest na pełen etat, z czego kontrolowane działania realizuje w 0,25 etatu). Ww. pracownik bezpośrednio podlega Kierownikowi GOPS. Zadania z zakresu funduszu alimentacyjnego wykonywano na podstawie aktualnych przepisów prawnych.

W dniu rozpoczęcia kontroli pracownik zajmujący się, między innymi, realizacją kontrolowanych zadań posiadał aktualny zakres czynności.

Ponadto – na dzień rozpoczęcia kontroli – pracownik realizujący kontrolowane zadania posiadał stosowne upoważnienia Wójta Gminy Kalinowo do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu funduszu alimentacyjnego. Kierownik GOPS posiadał upoważnienie Wójta Gminy Kalinowo do prowadzenia postępowań w sprawach funduszu alimentacyjnego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

W 2021 r. pracownik wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów uczestniczył w szkoleniu mającym wpływ na podwyższenie stanu jego wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań. Udział w szkoleniach potwierdzał sporządzony wykaz podpisany przez Kierownika GOPS.

(dowód: akta kontroli: 24)

III. Techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie ma swoją siedzibę w wolnostojącym, jednopiętrowym budynku Banku Spółdzielczego w Kalinowie przy ul. Osiedlowej 2. GOPS mieści się na pierwszym piętrze. Budynek nie jest pozbawiony barier architektonicznych (wg pisemnej informacji Kierownika GOPS trwają prace nad przeniesieniem Ośrodka do nowej siedziby). Zadania związane z funduszem alimentacyjnym realizowane są w jednym pomieszczeniu o powierzchni ok. 23 m². W pomieszczeniu tym pracuje jeszcze jeden pracownik m.in. realizujący zadania z zakresu świadczeń rodzinnych. Stanowiska pracy są wyposażone w niezbędny sprzęt i urządzenia biurowe. W holu, jak i w pokoju pracownika funduszu alimentacyjnego wyznaczone są miejsce dla interesantów umożliwiające wypełnianie dokumentów.

Z pisemnej informacji Kierownika GOPS wynika, że wywiady przeprowadzane są w siedzibie GOPS w miejscu przyjmowania interesantów lub w innym wolnym pomieszczeniu. Wywiady przeprowadzane są z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych oraz zachowaniem poufności tj. bez obecności osób trzecich.

(dowód: akta kontroli: 17)

Podczas czynności kontrolnych przesłano kontrolerowi umowę potwierdzającą wykupienie licencji na oprogramowanie Sygnity Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie do obsługi realizowanych zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustalono, że pracownik merytoryczny posługiwał się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

(dowód: akta kontroli: 12)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz z art. 12a ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 2057 ze zm.) od dnia 1 lipca 2015 roku organ właściwy

wierzyciela zobowiązany jest do przekazywania do wszystkich pięciu biur informacji gospodarczych informacji o wysokości zadłużenia dłużników alimentacyjnych.

W jednostce kontrolowanej powyższe informacje przekazywano do pięciu biur tj.:

1. Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A (KRD BIG) – od dnia 19.01.2009 r.
2. Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (KBIG) – od dnia 8.12.2015 r.
3. ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A. (ERIF BIG) – od dnia 7.12.2015 r.
4. Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A. (BIG InfoMonitor)- od dnia 7.12.2015 r.
5. Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych (KIDT) – od dnia 10.11.2016 r.

(dowód: akta kontroli: 21)

IV. Skargi z zakresu spraw objętych kontrolą

Z informacji sporządzonej przez Kierownika GOPS wynika, że w okresie objętym kontrolą GOPS w Kalinowie nie rozpatrywał żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli: 29)

V. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie prowadził:

- **28 postępowań** administracyjnych w sprawach związanych z rozpatrzeniem wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (decyzje przyznające).

W kontrolowanym okresie nie prowadzono postępowań dotyczących odmowy przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

- **1 postępowanie** administracyjne w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w tym: żadne postępowanie nie zakończone wydaniem decyzji o uchylaniu się od zobowiązań alimentacyjnych, 1 postępowanie zostało umorzone)

W kontrolowanym okresie nie prowadzono postępowań administracyjnych w sprawie nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(dowód: akta kontroli: 25)

Ustalono również, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalinowie podejmował działania wobec **55** dłużników alimentacyjnych, tj.:

- **33** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Kalinowo;
- **19** dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy;
- **3** dłużników alimentacyjnych dla których nie można ustalić organu właściwego.

(dowód: akta kontroli: 32)

W okresie objętym kontrolą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie nie wpłynął żaden wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 1, nie wpłynęły też żadne wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego w trybie art. 3 ust. 5 pkt 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W okresie objętym kontrolą w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kalinowie nie złożono wniosków dotyczących rozłożenia na raty kwoty zwrotu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub świadczeń nienależnie pobranych.

Z informacji otrzymanych od Kierownika GOPS w Kalinowie Ośrodek przekazał informację do biur informacji gospodarczej wobec 94 dłużników.

(dowód: akta kontroli: 21, 26)

Założono, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie w oparciu o profesjonalny osąd kontrolera spośród wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i uznania dłużników za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych oraz ze wszystkich spraw z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzonych przez GOPS w Kalinowie w okresie objętym kontrolą.

Kontroli i analizie poddano:

1. Sprawy z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **6 spraw** z zakresu realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w których prowadzono **6** postępowań administracyjnych, zakończonych wydaniem decyzji w tym:

- **6** spraw w których prowadzono **6 postępowań** administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

(dowód: akta kontroli: 35)

2. Sprawy z zakresu działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych

Łącznie kontroli i analizie poddano **8 spraw** z zakresu podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych określonych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – dotyczących **8** dłużników alimentacyjnych, w tym wobec:

- **5 dłużników**, dla których organem właściwym był Wójt Gminy Kalinowo;
- **4 dłużników**, dla których organem właściwym był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta spraw z zakresu prowadzonych postępowań administracyjnych, jak i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań i działań.

(dowód: akta kontroli 33, 34)

VI. Ustalone uchybienia

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono:

- **uchybienia niemające wpływu na kontrolowaną działalność tj.**

W jednym przypadku stanowiącym 20 % kontrolowanych akt dotyczących postępowania wobec dłużnika własnego (5) w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych brak było zapytania do Komornika czy dłużnik w ciągu ostatnich 6 m-cy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów.

Dotyczy decyzji: FA.531.31.2022

(dowód: akta kontroli: 34)

Skutek ustalonych uchybień:

Na dzień rozpoczęcia kontroli nie stwierdzono żadnych skutków powyższego uchybienia, jednakże opieszałość w prowadzonym postępowaniu przyczynia się do opóźnienia dalszych działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Przyczyną powstania stwierdzonych uchybień jest niewystarczający nadzór Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kalinowie nad realizacją zadań w okresie objętym kontrolą.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i ocenę wnoszę o:

1/ Obowiązkowe składanie zapytania do Komornika - przed wszczęciem postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się - czy dłużnik w ciągu ostatnich 6 m-cy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów.

Proszę Panią o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie **14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia**, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki